

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Eleny Závadskej a členiek senátu JUDr. Aleny Poláčkovej, PhD. a JUDr. Marianny Reiffovej, v právnej veci žalobcu **J. M.**, bytom v O. č.d. X., zastúpenému JUDr. J. V., advokátom v P., ul. L., č.d. X, proti žalovanej **Sociálnej poisťovni v Bratislave**, Ul. 29. augusta č. 8, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovaného vo veci náhrady za sťaženie spoločenského uplatnenia, o odvolaní žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Trenčíne z 1. apríla 2008, č.k. 13S/111/2007-25, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 1. apríla 2008, č. k. 13S/111/2007-25 **m e n í** tak, že rozhodnutie žalovanej z 20. novembra 2007, č. X. **zrušuje a vracia** žalovanej na ďalšie konanie a rozhodnutie.

Žalovaná **je povinná** zaplatiť žalovanému náhradu trov konania vo výške 368,59 eur na účet právneho zástupcu žalobcu JUDr. J. V. do desiatich dní od doručenia tohto rozsudku.

O d ô v o d n e n i e :

Krajský súd v Trenčíne rozsudkom z 1. apríla 2008, č. k. 13S/111/2007-25 zamietol žalobu, ktorou sa žalobca domáhal zrušenia rozhodnutiu žalovanej z 20. novembra 2007, č. X.18, ktorým určila, že žalobca nemá nárok na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia (ďalej len „SSU“) v dôsledku iného poškodenia zdravia pri práci, ktoré utrpel 24. júna 1993.

Krajský súd rozhodnutie žalovanej považoval za vecne správne. Podľa jeho právneho názoru žalobcovi bolo 24. júna 1993 zistené iné poškodenie zdravia pri práci, a to laryngitis chronica hyperplastica, ktoré nebolo zaradené do zoznamu chorôb z povolania podľa prílohy č. 1 vyhlášky č. 149/1988 Zb. ktorou sa vykonáva zákon o sociálnom zabezpečení.

Toto ochorenie je považované za chorobu z povolania až od 1. januára 2004 na základe jej zaradenia do zoznamu chorôb z povolania podľa prílohy č. 1 zákona č. 461/2003 Z. z. o sociálnom poistení v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“). Zákon však osobitne upravil podmienky odškodnenia choroby, ktorá bola zistená pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania a to tak, že obmedzil jej zistenie dobou 3 rokov pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania.

Krajský súd považoval za nespornú skutočnosť, že choroba laryngitis chronica hyperplastica bola žalobcovi zistená v roku 1993, t.j. viac ako 3 roky pred jej zaradením do zoznamu chorôb z povolania (od 1. januára 2004). Z uvedeného dôvodu nebolo možné vyhovieť žalobcovi a priznať mu zvýšenie sťaženia spoločenského uplatnenia podľa § 6 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, pretože nejde o odškodniteľný nárok podľa § 13 a § 99 zákona o sociálnom poistení.

Proti rozsudku krajského súdu podal včas odvolanie žalobca a žiadal, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu zmenil a rozhodnutie žalovanej zrušil a vrátil jej vec na nové konanie. Zároveň si uplatnil aj náhradu trov konania pred prvostupňovým aj odvolacím súdom.

Namietal, že v konaní nebol riadne zistený skutkový stav a tvrdil, že súd sa pri rozhodovaní riadil nesprávnym právnym záverom, lebo postup pri priznávaní iného poškodenia zdravia bol rovnaký, ako pri priznávaní chorôb z povolania, preto sa podľa jeho názoru aj odškodnenie sa musí riadiť rovnakými pravidlami. Poukázal na rozsudok Krajského súdu v Trenčíne z 15. marca 2007, č.k. 19 Co/372/2006 – 85, potvrdzujúci rozsudok Okresného súdu v Prievidzi z 29. septembra 2006, č.k. 4 C/28/2006- 57, na základe ktorého mu bolo priznané mimoriadne zvýšenie náhrady za SSU o 200 bodov podľa § 7 ods. 3 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu nevyjadрила.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 250ja v spojení s § 246c Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „OSP“) preskúmal napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo a dospel k záveru, že odvolaniu žalobcu je treba vyhovieť.

Úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania ako aj nároky z nich vyplývajúce od 1. januára 2004 upravuje zákon o sociálnom poistení.

Podľa § 251 ods. 1 tohto zákona pracovný úraz a choroba z povolania uznané podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 sa považujú od 1. januára 2004 za pracovný úraz a chorobu z povolania podľa tohto zákona.

Podľa § 178 ods. 1 písm. a) bod 3, zákona o sociálnom poistení od 1. januára 2004 patrí do pôsobnosti pobočky Sociálnej poisťovne rozhodovať o úrazových dávkach okrem úrazovej renty a pozostalostnej úrazovej renty.

Podľa § 99 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z. o náhrade za bolesť a o náhrade za sťaženie spoločenského uplatnenia a o zmene a doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 273/1994 Z. z. o zdravotnom poistení, financovaní zdravotného poistenia, o zriadení Všeobecnej zdravotnej poisťovne a o zriaďovaní rezortných, odvetvových, podnikových a občianskych zdravotných poisťovní v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon č. 437/2004 Z. z.“) poškodený má nárok na náhradu za bolesť a na náhradu za sťaženie spoločenského uplatnenia podľa osobitného predpisu.

Podľa § 11 ods. 1 zákona č. 437/2004 Z. z., na bolesť a sťaženie spoločenského uplatnenia v dôsledku úrazu a iného poškodenia na zdraví, ktoré bolo spôsobené pred nadobudnutím účinnosti tohto zákona a ak ide o chorobu z povolania z takej choroby, ktorá bola zistená pred týmto dňom, sa vzťahujú doterajšie predpisy (vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia).

Podľa § 1 tejto vyhlášky, bolesti a sťaženie spoločenského uplatnenia spôsobené úrazom, chorobou z povolania alebo iným poškodením na zdraví (ďalej len "poškodenie na zdraví") sa odškodňujú jednorazovo.

Podľa § 3 ods. 1 vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia ak niektoré poškodenie na zdraví nie je uvedené v sadzbách pripojených k tejto vyhláške, použije sa sadzba za iné poškodenie, s ktorým ho možno po stránke bolesti najskôr porovnávať.

Podľa § 4 ods. 1 vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia sťaženie spoločenského uplatnenia sa odškodňuje, ak poškodenie na zdraví má preukázateľne nepriaznivé dôsledky pre životné úkony poškodeného, pre uspokojovanie jeho životných a spoločenských potrieb alebo pre plnenie jeho spoločenských úloh (ďalej len "následky"). Odškodnenie za sťaženie spoločenského uplatnenia musí byť primerané povahe následkov a ich predpokladanému vývoju, a to v rozsahu, v akom sú obmedzené možnosti poškodeného uplatniť sa v živote a spoločnosti.

Podľa § 9 ods. 4 vyhláška č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia ak ide o chorobu z povolania, profesionálnu otravu alebo iné poškodenie zdravia pri práci, podáva posudok výlučne oddelenie (klinika) pracovného lekárstva nemocnice s poliklinikou príslušné podľa sídla pracoviska poškodeného; ak ide o také poškodenie na zdraví v odbore vojenskej správy, podáva posudok vojenská nemocnica.

Vestník Ministerstva zdravotníctva SSR v Smernici č. 4/1974, o hlásení a evidencii chorôb z povolania, profesionálnych otráv a iných poškodení zdravia pri práci, registrovanej v čiastke 18/1974 Zb., (na ktorú odkazuje v k uvedenému ustanoveniu vyhlášky poznámka č. 1) vymedzuje v I. časti pojem „choroby z povolania, profesionálnej otravy alebo iného poškodenia zdravia pri práci“ a uvádza, že pojmom „iné poškodenie zdravia pri práci sa rozumie také poškodenie zdravia, ktoré vzniklo pri plnení pracovných úloh alebo v priamej súvislosti s nimi a nie je pracovným úrazom, chorobou z povolania ani profesionálnou otravou.“

Podľa časti A. II. bod 10 zásad pre hodnotenie odškodnenia za SSU, uvedenej v prílohe vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a SSU, upravujúcej postup pri

odškodnení za SSU, lekár podávajúci posudok ohodnotí anatomické a funkčné predpoklady sťaženia spoločenského uplatnenia základným počtom bodov podľa ďalej ustanovených sadziieb. Ak zistené následky nie sú v sadzbách uvedené, použije sa sadzba za iné následky, s ktorými ich možno po stránke sťaženia spoločenského uplatnenia najskôr porovnávať.

Podľa lekárskej správy z 25. júna 1993, ktorú vypracovala Klinika pracovného lekárstva Fakultnej nemocnice s poliklinikou v M., MUDr. J. B., CSc, bolo na základe posúdenia pacienta (žalobcu) na Celoslovenskom konzultačnom dni v Bratislave 24. júna 1993 hlásené „iné poškodenie zdravia pri práci“ podľa tabuľky IV. pol. 106. prílohy vyhlášky č. 32/1965 Zb o odškodňovaní bolesti a SSU, ktoré bolo bodovo ohodnotené na 300 bodov. Poškodenie zdravia bolo identifikované ako laryngitis chronica hyperplastica, pričom bolo zistené, že pacient je zvarač a nefajčiar.

V časti A. IV prílohy vyhlášky č. 32/1965 Zb. o odškodňovaní bolesti a sťaženia spoločenského uplatnenia, je pod bodom 106. uvedená ako choroba z povolania profesionálna astma bronchiale, hodnotená rozpätím 200-1300 bodov.

V konaní pred správnym orgánom žalobca žiadal o priznanie SSU za zhoršenie zdravotného stavu, ktoré nastalo v priamej súvislosti s utrpeným iným poškodením zdravia pri práci.

Z predloženého administratívneho spisu vyplýva, že žalobca utrpel 24. júna 1993 iné poškodenie zdravia pri práci v dôsledku dlhodobého pôsobenia nepriaznivých vplyvov pracovného prostredia, ktoré v danom čase nebolo zaradené medzi choroby z povolania, lebo v tom čase platná príloha zákona neobsahovala položku s ochorením, ktoré bolo žalobcovi diagnostikované.

Uvedené ochorenie však bolo považované za iné poškodenie zdravia pri práci postavené na jednu úroveň s chorobou z povolania, lebo bolo nad akúkoľvek pochybnosť preukázané, že vzniklo v dôsledku dlhodobého pôsobenia nepriaznivých pracovných podmienok na poškodeného.

Takto v zmysle časti A. IV prílohy vyhlášky č. 32/1965 Zb. bolo aj zaradené pod bod 106. kde je uvedená choroba z povolania profesionálna astma bronchiale, vyčíslená rozpätím 200-1300 bodov a hodnotená 300 bodmi.

Z vyjadrenia MUDr. J. K., vedúceho lekára oddelenia pracovného lekárstva a toxikológie Nemocnice s poliklinikou v P. z 15. apríla 2003 v obdobnej veci vyplýva, že pri posudzovaní „inéno poškodenia zdravia pri práci zoznam chorôb z povolania nie je definitívny, nakoľko nemôže obsiahnuť všetky možnosti poškodenia zdravia pri práci. Sú a aj boli v ňom uvedené len najčastejšie a najzávažnejšie poškodenia zdravia, ktoré majú svoje položky a slovné diagnózy choroby z povolania. Tie ktoré nemajú označenú položku choroby z povolania sú chorobou z povolania a od roku 1974 v zmysle vyššie uvedeného Vestníka boli hlásené ako choroba z povolania a hlásili sa aj sa hlásia na rovnakých tlačivách ako choroby z povolania, pričom právna sila „hlásenia choroby z povolania“ a „hlásenia iného poškodenia zdravia pri práci“ je rovnaká. Tieto skupiny chorôb spôsobených prácou boli potom bázou pre rozšírenie zoznamu chorôb z povolania pri jeho novelizácii.

Podmienkou pre možnosť hlásiť „iné poškodenie zdravia pri práci“ ako chorobu z povolania bolo a je prejednať a schváliť prípad na Celoslovenskom konzultačnom dni o chorobách z povolania...“

Obsah vyššie uvedeného vyjadrenia vedúceho lekára oddelenia pracovného lekárstva a toxikológie odvolací súd považuje za vecne správny a aj vzhľadom na jeho záver zastáva právny názor, že aj podľa právnych predpisov, účinných do 1. januára 2004 bolo aj iné poškodenie zdravia pri práci považované za chorobu z povolania, pokiaľ bolo prejednané a uznané za iné poškodenie zdravia pri práci na Celoslovenskom konzultačnom dni o chorobách z povolania, ako tomu bolo v prípade žalobcu.

Z oznámenia o výsledku šetrenia č. 1661/2007 a z posudku č. 1660/2007 z 9. augusta 2007, vypracovaného Nemocnicou s poliklinikou v P., poliklinickým oddelením pracovného lekárstva bolo preukázané, že u žalobcu došlo k zhoršeniu choroby z povolania a z uvedeného dôvodu bolo bodové ohodnotenie upravené na 800 bodov (pôvodne bolo SSU žalobcu ohodnotené na 300 bodov, na základe posudku zo 6. decembra 2004 zvýšené o 300 bodov a na základe posudku z 9. augusta 2007 zvýšené o 200 bodov).

Z uvedených dôvodov sa odvolací súd nepovažoval rozhodnutie krajského súdu za vecne správne.

Právny názor žalovanej podľa ktorého iné poškodenie zdravia pri práci, ktoré utrpel žalobca, a ktoré bolo uznané za iné poškodenie zdravia pri práci na Celoslovenskom konzultačnom dni o chorobách z povolania, nemožno považovať za chorobu z povolania, lebo nie je uvedená v zozname chorôb z povolania, uvedeného v prílohe zákona o sociálnom poistení a ani nevznikla najneskôr tri roky dozadu od jeho účinnosti, s ktorým sa stotožnil aj súd prvého stupňa, považuje odvolací súd za nesprávny z dôvodu, že podľa predpisov účinných do 31. decembra 2003 bolo aj žalobcove iné poškodenie zdravia pri práci považované za chorobu z povolania. Podľa § 251 zákona o sociálnom poistení preto musí byť považované za chorobu z povolania aj podľa § 8 zákona o sociálnom poistení.

Odvolací súd preto podľa § 250ja ods. 4 OSP rozsudok Krajského súdu v Trenčíne zmenil, lebo neboli splnené podmienky na jeho zrušenie ani potvrdenie.

Vzhľadom na skutočnosť, že nie je úlohou súdov pri preskúvaní rozhodnutí správnych orgánov nahrádzať ich činnosť najmä pokiaľ ide o riadne zistenie skutkového stavu, zrušil odvolací súd napadnuté rozhodnutie žalovaného a vrátil mu vec na ďalšie konanie a rozhodnutie s tým, že v ďalšom konaní bude správny orgán viazaný právnym názorom odvolacieho súdu. V záujme riadneho zistenia skutočného stavu bude jeho úlohou doplniť dokazovanie v naznačenom smere, najmä pokiaľ ide o progresiu choroby z povolania žalobcu a vo veci opätovne rozhodne, pričom svoje rozhodnutie náležite odôvodní.

O trovách konania rozhodol súd podľa § 250k ods. 1 v spojení s § 224 ods. 2 OSP a priznal ich náhradu úspešnému žalobcovi. Tieto sú tvorené trovami právneho zastúpenia za: 2x právny úkon á – 1 360 Sk + 2x právny úkon á – 1 465 Sk (príprava a prevzatie vecí, podanie žaloby, účasť na pojednávaní, podanie odvolania) + cestovné á – 1 160,90 Sk + náhrada za premeškaný čas á- 1 902 Sk + 19% DPH á – 1 655,50 Sk + 2x 178 Sk + 2x 190 Sk režijný paušál, celkom 11 104 Sk, t. j. 368,59 eur.

P o u ě n i e : Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 29. januára 2009

JUDr. Elena Závadská, v.r.
predsedníčka senátu

Za správnosť vyhotovenia :
Mária Kráľová